

KODOLÁNYI JÁNOS EGYETEM TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁJA

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZOK

PROGRAM- ÉS ABSZTRAKT FÜZET

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNER:

Magyar Tudományos Akadémia
Veszprémi Akadémiai Bizottság

VELENICE

2025. november 3.

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZOK
ABSZTRAKTFÜZET

2025

ISBN 978-615-6967-03-9

TARTALOM

SZERVEZŐ, ELNÖK, FŐVÉDNÖK, TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG	3
PROGRAM	4
A KONFERENCIA SZEKCIÓINAK IDŐBEOSZTÁSA	5
I. szekció: A Velencei-tó és térségének társadalmi, gazdasági és fenntarthatósági kihívásai	5
II. szekció: Kommunikáció és turizmus, különös tekintettel az autonóm régiókra	6
III. szekció: A regionális kihívások társadalmi-gazdasági aspektusai	7
A KONFERENCIÁRA ÉRKEZETT ABSZTRAKTOK	8
I. szekció.....	9
II. szekció	19
III. szekció.....	29

SZERVEZŐ

Kodolányi János Egyetem

A KONFERENCIA ELNÖKE:

Prof. Dr. Obádovics Csilla Zsuzsanna
a Kodolányi János Egyetem rektora

A KONFERENCIA FŐVÉDNÖKE:

Tessely Zoltán országgyűlési képviselő,
az Európai Ügyek Bizottságának elnöke

A KONFERENCIA TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA:

Dr. Bodrogai László Anzelm

Dr. Kiss Róbert Richárd

Dr. Kovács László

Prof. Dr. Kulcsár László

Lőrinczné Dr. habil. Bencze Edit

Dr. habil. Malatyinszki Szilárd

Dr. Rátz Tamara

Dr. Szabó-Szentgróti Gábor

PROGRAM

2025. november 3.

- 10:00 Konferencia megnyitó, köszöntő: Prof. dr. Obádovics Csilla Zsuzsanna
a Kodolányi János Egyetem rektora
- 10:05 Köszöntő: Tessely Zoltán országgyűlési képviselő,
az Európai Ügyek Bizottságának Elnöke
- 10: 15 Napirend ismertetése
- 10: 20- 11:45 Plenáris előadások:
- 1. Prof. Dr. Obádovics Csilla Zsuzsanna: Demográfiai kihívások
- jövőbeli kilátások
 - 2. Dr. habil. Malatyinszki Szilárd: A családi vállalkozások sikeres
generációváltása
 - 3. Bársony Péter: A velencei-tó turizmusa egy pozitív jövőkép
szemüvegén keresztül
- 12:00-13:30 Ebédszünet
- 14:00-tól Szekció előadások
- 15:40-15:50 Kávészünet
- 15:50-től Szekció előadások
- 17:00-tól Kerekasztal beszélgetés a Velencei-tó fejlesztésének lehetőségeiről

A KONFERENCIA SEKCIÓINAK IDŐBEOSZTÁSA

I. szekció: A Velencei-tó és térségének társadalmi, gazdasági és fenntarthatósági kihívásai

Szekció elnöke: Prof. Dr. Kulcsár László

Társelnöke: Dr. Bodrogai László Anzelm

Titkár: Turzó-Németh A. Violetta

14:00-14:15	Horváth Angéla	Velencei-tó Múlt-Jelen-Jövő
14:20-14:35	Dr. Sági Zsolt	A Velencei-tó ökológiai helyzete, kilátásai az ökoszisztéma kapacitások tükrében
14:40-14:55	Balla Jenő	Fenntarthatósági kihívások és megoldások a mezőgazdaságban a szarvasmarhatrágyakezelés szemszögéből a Velencei tó régió és a Hajdúsági régió példáján keresztül
15:00-15:15	Colabruni Francesco, Dr. habil. Malatyinszki Szilárd	A Velencei-tó gazdasági hanyatlása a demográfiai növekedés ellenére
15:20-15:35	Mahler Balázs	Reziliens települések a Velencei tavi térségben
15:40-15:50	Kávészünet	
15:50-16:05	Dr. Pitlik László	A Duna-Ipoly térség kapcsán kialakított módszertani ajánlások adaptálása a Velencei tóra
16:10-16:25	Prof. Dr. Kulcsár László, Dr. Bodrogai László Anzelm, Turzó-Németh A. Violetta	A Velencei tó fejlesztésének irányai – az ott élő lakosság szerint
16:30-16:45	Dr. Bodrogai László Anzelm, Turzó-Németh A. Violetta, Prof. Dr. Kulcsár László	Kerékpáros turisták a Velencei-tó körül: Hogyan érinti a ciklikusság és a kerékpárosok demográfiai összetétele a versenyképességet?
16:50-17:05	L.Simon László	Kulturális fejlesztések a Velencei-tónál. Értékmentés és értékteremtés

II. szekció: Kommunikáció és turizmus, különös tekintettel az autonóm régiókra

Szekció elnöke: Dr. Kiss Róbert Richard

Társelnöke: Dr. Kovács László

Titkár: Dr. Tóth Tímea Zsófia

14:00-14:15	Dr. Kovács László	Városi mítoszteremtő regények
14:20-14:35	Dr. Kiss Róbert Richard	Határon túli magyar közösségek turisztikai kommunikációja
14:40-14:55	Dr. N. Kovács Tímea	Városi terek új megvilágításban: a fény szerepe a városi imázsban
15:00-15:15	Dr. Szalai Katalin	Szekszárd egyedi természeti és kulturális értékei mint a fenntartható turizmusfejlesztés erőforrásai
15:20-15:35	Pusztai Bertalan	A fesztiválizáció mint turizmuskommunikációs eszköz a perifériákon
15:40-15:50	Kávészünet	
15:50-16:05	Dr. Tóth Tímea Zsófia	Filmes helyszínek és turisztikai élmények: Fejér vármegye vonzereje
16:10-16:25	Dr. Rátz Tamara	Temetők mint turisztikai örökséghelyszínek Magyarországon: lehetőségek és kihívások

III. szekció: A regionális kihívások társadalmi-gazdasági aspektusai

Szekció elnöke: Dr. habil. Malatyinszki Szilárd

Társelnöke: Lőrinczné Dr. habil. Bencze Edit

Titkár: Pajtók-Vizsolyi Júlia

14:00-14:15	Lőrinczné Dr. habil. Bencze Edit	A népesség változásai és azok hatásai az Európai Unióban: idősbárát városok
14:20-14:35	M. Takács Péter	A V4 országok gazdaságpolitikai perspektívája (2025-2028)
14:40-14:55	Ruff Tamás	Várostérségi folyamatok értékelése egyes demográfiai tényezők alapján Fejér vármegyében
15:00-15:15	Bedő Dániel Kristóf	A vállalati fenntarthatóság megvalósítása a magyar agrár-élelmiszeripari szektor átalakulásában
15:20-15:35	Pajtók-Vizsolyi Júlia	A Velencei – tó térségének humánerőforrás – fejlesztés stratégiája
15:40-15:50	Kávészünet	
15:50-16:05	Dr. Pitlik László	Kiválthatók-e azonnal az LLM ügynökök által terület/térség/vidék-fejlesztési emberi szakértői munkakörök?
16:10-16:25	Dr. Takács István	A Magyar Honvédség tartalékos rendszerének elemzése
16:30-16:45	Váradi Dániel	Kvantum-inspirált homogenitásmodellek a jövő társadalmi-gazdasági rendszereinek elemzésében
16:50-17:05	Dr. Lőwi Ildikó	Transznacionális hatások Komárom korai kapitalizálódási és polgárosodási folyamatában 1920-ig

A KONFERENCIÁRA ÉRKEZETT ABSZTRAKTOK

I. SZEKCIÓ

A Velencei-tó és térségének társadalmi, gazdasági és fenntarthatósági kihívásai

A VELENCEI-TÓ ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOTA, KILÁTÁSAI AZ ÖKOSZISZTÉMA KAPACITÁSOK TÜKRÉBEN

The ecological status of Lake Velence and its future in light of ecosystem capacities

Dr. Sági Zsolt, Ph.D.

Kodolányi János Egyetem – Fenntarthatósági és Klímavédelmi Kutató Intézet, igazgató-helyettes¹

Zsolt, Sági Ph.D.

*Kodolányi János University – Research Institute for Sustainability and
Climate Protection deputy director of the institute*

Hazánkban jelenleg is meghatározó tendencia a természeti erőforrások túlhasználata, sok helyütt a természetes élőhelyek állapotának romlása, az ökoszisztéma kapacitások csökkenése, a tájak degradációja, mozaikosodása, a mesterséges, beépített területek folyamatos növekedése. Különösen látványosak ezek a tendenciák azokon a társadalmi-gazdasági „hotspotok”-on, ahol számos társadalmi-gazdasági igény összeadódik és az egyes ökoszisztéma szolgáltatásokért kiélezett versengés folyik. A Velencei-medence nevű kistájban elhelyezkedő Velencei-tó példáján keresztül jól érzékelhetők azok a konfliktusok, amelyek megoldása igényelné az ökológiai korlátok figyelembevételét, a fenntartható területgazdálkodás és gazdaságfejlesztés megvalósítását. Az előadás kitér a Velencei-tó ökológiai állapotának fő jellemzőire, a tó által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatásokra, a tó ökológiai állapotát veszélyeztető fő tényezőkre, köztük a mesterséges felszínborítottság növekedésére, az invazív fajok elterjedésére, a biogeokémiai ciklusokba kerülő mesterséges inputokra és az éghajlatváltozásra. Az előadás ismerteti a fő fenntarthatósági problématerületeket, döntési pontokat és egy olyan jövőképet, amelyben olyan garanciális elemek fogalmazhatók meg, amelyek biztosíthatják a tó ökoszisztéma szolgáltatásainak komplex szemléletű és az ökológiai korlátokat nem sértő használatát, a kapacitások csökkenésének megelőzését, regenerálódásának feltételeit.

Kulcsszavak: Velencei-tó, ökológiai állapot, ökológiai konfliktusok, ökoszisztéma kapacitások

JEL: Q51, Q54, Q57

In Hungary, the overuse of natural resources, the deterioration of natural habitats in many places, the decline in ecosystem capacities, the degradation and fragmentation of landscapes, and the continuous growth of artificial, built-up areas are still dominant trends. These trends are particularly evident in socio-economic „hotspots” where numerous socio-economic demands converge and there is fierce competition for individual ecosystem services. The example of Lake Velence, located in the micro region known as the Velence Basin, clearly illustrates the conflicts that need to be resolved by taking ecological constraints into account and implementing sustainable land management and economic development. The presentation will cover the main characteristics of the ecological status of Lake Velence, the ecosystem services provided by the lake, the main factors threatening the ecological status of the lake, including the increase in artificial surface coverage, the spread of invasive species, artificial inputs into biogeochemical cycles, and climate change. The presentation outlines the main sustainability issues, decision points, and a vision for the future in which guarantees can be formulated to ensure the complex use of the lake’s ecosystem services without violating ecological limits, the prevention of capacity decline, and the conditions for regeneration.

Keywords: Lake Velence, ecological status, ecological conflicts, ecosystem capacities

JEL: Q51, Q54, Q57

¹ E-mail: sagi.zsolt@kodolanyi.hu

**FENNTARTHATÓSÁGI KIHÍVÁSOK ÉS MEGOLDÁSOK
A MEZŐGAZDASÁGBAN A SZARVASMARHATRÁGYAKEZELÉS
SZEMSZÖGÉBŐL A VELENCEI TÓ RÉGIÓ
ÉS A HAJDÚSÁGI RÉGIÓ PÉLDÁJÁN KERESZTÜL**

*Sustainability Challenges and Solutions in Agriculture: The Case of Cattle Manure Management
in the Velence Lake and Hajdúság Regions*

BALLA JENŐ PhD hallgató, Széchenyi István Egyetem, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

JENŐ BALLA PhD Student, Széchenyi István University, Doctoral School of Regional and Economic Sciences

A fenntartható fejlődés a 21. század egyik legösszetettebb kihívása, különösen a mezőgazdasági termelésben, ahol az állattartás jelentős környezeti és gazdasági hatásokkal jár. A szarvasmarhatrágya kezelése nemcsak tápanyag-utánpótlási forrás, hanem az üvegházhatású gázok kibocsátásának egyik fő forrása is, amely növeli a régiók ökológiai lábnyomát és csökkenti a talaj tápanyagtartalmát. A Velencei-tó régióban a legfőbb fenntarthatósági kihívást a vízminőség megőrzése jelenti: a diffúz tápanyagterhelés (nitrogén, foszfor) fokozza az eutrofizációt, veszélyeztetve a tó ökológiai egyensúlyát. A megoldás a modern trágyakezelési technológiák és a körforgásos gazdálkodás alkalmazása lehet, amelyek csökkentik a vízterhelést és új gazdasági lehetőségeket kínálnak a helyi gazdáknak. Ezzel szemben a Hajdúsági régióban a fenntarthatósági problémák főként a nagyléptékű állattartásból adódnak. A szarvasmarha- és sertéstelepek biogázüzemi feldolgozása nemcsak a metán- és CO₂-kibocsátás mérséklését teszi lehetővé, hanem energiatermelést is biztosít. A fermentáció során keletkező digestátum brikettálása tovább erősíti a körforgásos rendszert, mivel egyszerre szolgál trágyaként és tüzelőanyagként. A hajdúböszörményi telepek példája igazolja, hogy a körforgásos biogáztechnológia hatékony stratégia az energiafüggetlenség, a gazdasági versenyképesség és a környezetvédelem összekapcsolására.

Kulcsszavak: körforgásos gazdálkodás, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, energiafüggőség, trágyakezelés

Jelkód: Q16, Q42, Q53, Q13

Sustainable development represents one of the most complex challenges of the 21st century, particularly in the agricultural sector, where livestock farming exerts substantial environmental and economic impacts. The management of cattle manure is not only a key source of nutrient recycling but also one of the primary contributors to greenhouse gas emissions, thereby increasing regional ecological footprints and depleting soil fertility. In the Velence Lake region, the main sustainability challenge lies in water quality preservation, as diffuse nutrient loading (nitrogen and phosphorus) accelerates eutrophication, endangering the lake's ecological balance. The implementation of advanced manure treatment technologies and circular farming practices can mitigate water pollution while offering alternative income opportunities for local farmers. In contrast, the Hajdúság region faces sustainability dilemmas mainly due to large-scale livestock operations. The biogas-based processing of cattle and pig manure not only reduces methane and CO₂ emissions but also generates renewable energy for local use. Furthermore, the digestate produced during anaerobic fermentation can be briquetted, serving both as organic fertilizer and as a renewable fuel source. The case of the Hajdúböszörmény farms demonstrates that circular biogas technology represents a viable and scalable strategy for integrating energy independence, economic competitiveness, and environmental protection within sustainable agricultural development.

KEYWORDS: circular economy, sustainability, ecological footprint, energy dependence, manure management

JEL: Q16, Q42, Q53, Q13

GÁRDONY – GAZDASÁGI FEJLŐDÉS NÉLKÜLI LAKOSSÁGNÖVEKEDÉS

Gárdony – population growth without economic development

COLABRUNI FRANCESCO tanár – Kodolányi János Egyetem²

DR. HABIL. MALATYINSZKI SZILÁRD egyetemi docens – Kodolányi János Egyetem³

Gárdony a Velencei-tó déli partjának központi városa, amely 2010 és 2025 között jelentős, mintegy 20%-os lakosságnövekedést tapasztalt. Kutatás célja annak feltárása, hogy a gyors demográfiai bővülés milyen gazdasági, társadalmi és infrastrukturális következményekkel jár, illetve milyen fejlesztési irányokkal kezelhetők a kialakuló feszültségek. Módszerünk kvalitatív dokumentumelemzésen és helyi jelenségek szekunder adatokon alapuló vizsgálatán alapul. Az eredmények azt mutatják, hogy bár a település népszerűsége Budapest közelségének, a kedvező életminőségnek és az infrastruktúrafejlesztéseknek köszönhetően nőtt, a gazdasági szerkezet nem követte ezt az ütemet. A munkaerő nagy arányban ingázik a fővárosba, ami leterheli a közlekedést és csökkenti a helyi fogyasztást. A turizmus szezonális jellege túlterhelést okoz nyáron, míg télen gazdasági pangást eredményez. Az önkormányzat számára kihívást jelent a közszolgáltatások iránti igény növekedése és a korlátozott adóbevétel. Következtetesként megállapítható, hogy tartós fejlődés csak a helyi munkahelyteremtés, a fenntartható turizmus, valamint a közösségi és közlekedési infrastruktúra fejlesztése révén biztosítható.

Kulcsszavak: lakosságnövekedés, ingázás, turizmus, helyi gazdaságfejlődés, infrastruktúrafejlesztés
JEL-kódok: R11, R23, R28, L83, H75

Gárdony is a central town on the southern shore of Lake Velence, which experienced significant population growth of around 20% between 2010 and 2025. The aim of the research is to explore the economic, social, and infrastructural consequences of rapid demographic growth and to identify development strategies that can address the resulting tensions. Our methodology is based on qualitative document analysis and the examination of local phenomena using secondary data. The results show that although the popularity of the town has grown thanks to its proximity to Budapest, its favourable quality of life, and infrastructure developments, the economic structure has not kept pace. A large proportion of the workforce commutes to the capital, which puts a strain on transport and reduces local consumption. The seasonal nature of tourism causes overcrowding in the summer and economic stagnation in the winter. The increase in demand for public services and limited tax revenues pose a challenge for the local government. In conclusion, sustainable development can only be ensured through local job creation, sustainable tourism, and the development of community and transport infrastructure.

Keywords: population growth, commuting, tourism, local economic development, infrastructure development

JEL: R11, R23, R28, L83, H75

² e-mail: colabruni.francesco@kodolanyi.hu

³ e-mail: malatyinszki.szilard@kodolanyi.hu

REZILIENS TELEPÜLÉSEK A VELENCEI TAVI TÉRSÉGBEN

Resilient communities in the Lake Velence region

MAHLER BALÁZS PhD hallgató⁴

BALÁZS MAHLER PhD Student

A regionális kutatásokban a reziliencia megjelenése egy új perspektívát biztosított a különböző társadalmi- és gazdasági problémák értelmezéséhez. Problémát jelent azonban a reziliencia egységes értelmezésének hiánya, tekintettel arra, hogy a kurrens szakirodalomban a reziliencia nem pontosan definiált, és bár felfedezhetők közös pontok az egyes elméletek között, nincs egységesen elfogadott álláspont. Az értelmezési problémát tovább nehezíti az jelenség differenciálódása, a mind részletesebb és kiterjedtebb vizsgálatok egyre több típusát különítik el a rezilienciának (társadalmi, gazdasági, ökológiai stb.), ugyanakkor sok esetben ezeket nagyon hasonló, vagy ugyanazon indikátorokkal mérik.

Előadásomban a reziliencia egy fajtáját, a társadalmi rezilienciát vizsgálom meg a Velencei tó térségében lévő településeken egy korábban már publikált statisztikai adatokra épülő indikátorkészlet segítségével. A kutatási cél kettős, egyrészt megvizsgálni azt, hogy a települések hogyan reagáltak a különböző gazdasági, társadalmi kihívásokra 2011-2023 közötti években, ugyanazon mikrorégióban felfedezhetőek-e különbségek a különböző települések között a statisztikai adatok tükrében. Másrészt cél az, hogy a korábban meghatározott indikátorkészlet a kutatás segítségével tesztelésre és validálásra kerüljön.

Kulcsszavak: reziliencia, társas reziliencia, indikátorkészlet, regionális kutatások

JEL kód: A10, O35

In regional research, the emergence of resilience has provided a new perspective for interpreting various social and economic problems. However, the lack of a uniform interpretation of resilience poses a problem, given that resilience is not precisely defined in the current literature and, although commonalities can be found between the various theories, there is no uniformly accepted position. The problem of interpretation is further complicated by the differentiation of the phenomenon, with increasingly detailed and extensive studies distinguishing between different types of resilience (social, economic, ecological, etc.), while in many cases these are measured using very similar or identical indicators.

In my presentation, I examine one type of resilience, social resilience, in the settlements around Lake Velence, using a set of indicators based on previously published statistical data. The research has two objectives: on the one hand, to examine how the settlements responded to various economic and social challenges between 2011 and 2023, and whether differences between the various settlements can be detected within the same micro-region based on statistical data. On the other hand, the aim is to test and validate the previously defined set of indicators through research.

Keywords: resilience, social resilience, indicator set, regional research

JEL codes: A10, O35

⁴ SOE-LKK Doktori Iskola, Kodolányi János Egyetem, e-mail: mahler.balazs@kodolanyi.hu

A DUNA-IPOLY TÉRSÉG KAPCSÁN KIALAKÍTOTT MÓDSZERTANI AJÁNLÁSOK ADAPTÁLÁSA A VELENCEI TÓRA

*Adaptation of methodological recommendations developed for the Danube-Ipoly region
to Lake Velence*

PITLIK LÁSZLÓ, PHD, *Informatika Tanszék, tanszékvezető – Kodolányi János Egyetem*⁵

LÁSZLÓ PITLIK, PHD, *Department of Computer Sciences, head of department – Kodolányi University*

Előzmények: A kutatás alapja visszanyúlik egy több, mint 10 éves időszakra (vö. <https://miau.my-x.hu/miau/dipo/>, ill. <https://miau.my-x.hu/dipo/>), amikor is a MY-X team feladat az volt, hogy a Duna-Ipoly térség kapcsán fellelhető adatvagyonok és a helyi érintettekkel folytatott beszélgetések között megtörténjen a hídverés. Vagyis az eddigi szubjektív, intuitív emberi elemzéskultúra kiegészítésre kerüljön 21. századi lehetőségekkel. Az akkori eredmények egy kiadványsorozat formájában érhetők el mind a mai napig, ill. a kapcsolódó adatvagyon egy része is közhasznúan felkínálásra kerül azóta is OLAP támogatással.

Célok: Jelen előadás és tanulmány célja egyszerű, annak bemutatása, miként illik a 21. században adat-vezérelten megközelíteni egy adott térség értelmezését, fejlesztését. Egy párhuzamos tanulmány és előadás (https://miau.my-x.hu/miau/327/20251103_2/) ugyanis azt tűzte ki célul, hogy demonstrálja az LLM-alapú munkatárs-kiváltás lehetőségét (ebben az esetben is egy korábbi kísérlet eredményeinek adaptálása formájában).

Feladatok: Ezen tanulmány meg tudná vélhetően írni bármely LLM is a korábbi tanulmányok kivonatát kérve tőlük egy-egy megfelelő prompt formájában. Ennél magasztosabb feladatokat itt és most nem kell kijelölni, nem kell, hogy a szerző szerepe domináns és értékes legyen, sőt, a szerző kifejezetten legyen ugyanezen szerző párhuzamos tanulmányában bemutatásra kerülő ember-kiváltó kísérletek áldozata!

Kulcsszavak: módszertan, adaptáció, objektivitás, adat-vezéreltség

JEL: R5 O1 J6 I3

History: The basis of the research goes back to a period of more than 10 years (cf. <https://miau.my-x.hu/miau/dipo/>, or <https://miau.my-x.hu/dipo/>), when the MY-X team's task was to build a bridge between the data assets found in the Danube-Ipoly region and the conversations with local stakeholders. In other words, the previous subjective, intuitive human analysis culture should be supplemented with 21st century opportunities. The results of that time are still available in the form of a series of publications, and a part of the related data assets has been offered for public benefit ever since with OLAP support.

Objectives: The aim of this presentation and study is simple, to demonstrate how it is appropriate to approach the interpretation and development of a given region in a data-driven manner in the 21st century. A parallel study and presentation (https://miau.my-x.hu/miau/327/20251103_2/) aimed to demonstrate the possibility of LLM-based employee replacement (in this case, also in the form of adapting the results of a previous experiment).

Tasks: This study could probably be written by any LLM, asking them for an extract from previous studies in the form of a suitable prompt. More lofty tasks do not need to be assigned here and now, the author's role does not need to be dominant and valuable, and in fact, the author should explicitly be the victim of the human-replacement experiments presented in the parallel study by the same author!

Keywords: methodology, adaptation, objectivity, data-driven

JEL: R5 O1 J6 I3

⁵ E-mail: pitlik.laszlo@kodolanyi.hu

**A VELENCEI TÓ FEJLESZTÉSÉNEK IRÁNYAI
- AZ OTT ÉLŐ LAKOSSÁG SZERINT**

*Trends for the development of Lake Velence
- according to the population living there*

PROF. DR. KULCSÁR LÁSZLÓ

Velence Tavi Kutató és Fejlesztő Intézet, igazgató (levelező szerző) – Kodolányi János Egyetem⁶

DR. BODROGAI LÁSZLÓ ANZELM, PHD

Aktív- és Ökoturisztikai Kutatóintézet, igazgató – Kodolányi János Egyetem⁷

TURZÓ-NÉMETH A. VIOLETTA

*PhD hallgató – Soproni Egyetem, Közgazdaságtudományi KarSzéchenyi István Doktori iskola
(levelező szerző)⁸*

PROF. DR. LÁSZLÓ KULCSÁR

*Director of the Velence Lake Research and Development Institute – (corresponding author)
Kodolányi University*

DR. LÁSZLÓ A. BODROGAI, PHD

Director of the Active and Ecotourism Research Institute – Kodolányi University

VIOLETTA A. TURZÓ-NÉMETH

*PhD Student – University of Sopron, Faculty of Economics István Széchenyi Doctoral School
(corresponding author)*

Második legnagyobb természetes tó Magyarországon a Velencei tó, amelynek jelenlegi állapotáról, jövőjéről egyáltalán nem alakult ki egységes vélemény a szakemberek, de az ott élő lakosság körében sem. Előadásunk célja, hogy egy 2025-ben végzett kutatás néhány eredménye alapján ismertessük, azt, ahogyan az ott élők vélekednek a tó állapotáról és a fejlesztési lehetőségekről.

A kutatás, amely telefonos interjúkon alapult, a Kodolányi Egyetem Velence Tavi Kutató és Fejlesztő Intézete és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) megbízása alapján a NEST Communications Kft. koordinált. A megkérdezett 500 fő reprezentálta Gárdony, Kápolnásnyék, Sukoró és Velence felnőtt népességét.

A kutatás alapvetően két fő fejlesztési irányt jelez a lakosság véleménye alapján, amelyek természetesen kismértékben átfedhetik egymást. Ezek a következők: Legjellemzőbb fejlesztési irány a turizmus és vendéglátás volt, azt a mindennapi élethez kötődő szolgáltatások és a környezetvédelem fejlesztésének igénye követte. A Konferenciaközpont, a közlekedési infrastruktúra javítása, valamint a mezőgazdaság, a halászat fejlesztése önálló, de az első kettőhöz képest lényegesen kisebb jelentőségű faktort alkottak. Az előadás megmutatja, hogy az egyes fejlesztési irányok támogatói mely társadalmi, demográfiai csoportok körében voltak dominánsak.

Kulcsszavak: Velencei tó, fejlesztési irányok, lakosság véleménye, telefonos survey.

JEL: R5 O1 J6 I3

⁶ E-mail: kulcsar.laszlo@kodolanyi.hu

⁷ E-mail: bodrogai.laszlo@kodolanyi.hu

⁸ E-mail: turzo-nemeth.violetta@kodolanyi.hu

The second-largest natural lake in Hungary is Lake Velence, and there is no consensus among experts or even among the local population about its current state or future. Our study aims to present some results from a 2025 study on how residents view the lake's condition and development potential.

The research, which was based on telephone interviews, was coordinated by NEST Communications Kft. on behalf of the Kodolányi University Lake Velence Research and Development Institute and the National Conference of Student Governments (HÖÖK). The 500 people surveyed represented the adult population of Gárdony, Kápolnásnyék, Sukoró, and Velence.

Based on the local people's opinions, the research indicates two main areas of development, which may, of course, overlap to a small extent. These are as follows: The most characteristic area of development was tourism and hospitality, followed by services related to everyday life and the need to develop environmental protection. The conference center, improvements to transportation infrastructure, and the development of agriculture and fishing were independent factors, but were significantly less important than the first two. The presentation shows which social and demographic groups were dominant among the supporters of each development direction.

Keywords: Lake Velence, development directions, residents' opinion, telephone survey.

JEL: R5 O1 J6 I3

**KERÉKPÁROS TURISTÁK A VELENCEI-TÓ KÖRÜL:
HOGYAN ÉRINTI A CIKLIKUSSÁG ÉS A KERÉKPÁROSOK
DEMOGRÁFIAI ÖSSZETÉTELE A VERSENYKÉPESSÉGET?**

Tourists on Bikes around Lake Velence: How do cyclicity and the demographic composition of bicyclists affect competitiveness?

DR. BODROGAI LÁSZLÓ ANZELM, PHD

Aktív- és Ökoturisztikai Kutatóintézet, igazgató – Kodolányi János Egyetem⁹

TURZÓ-NÉMETH A. VIOLETTA

*PhD hallgató – Soproni Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar Széchenyi István Doktori iskola
(levelező szerző)¹⁰*

PROF. DR. KULCSÁR LÁSZLÓ

Velence Tavi Kutató és Fejlesztő Intézet, igazgató – Kodolányi János Egyetem¹¹

DR. LÁSZLÓ A. BODROGAI, PHD

Director of the Active and Ecotourism Research Institute – Kodolányi University

VIOLETTA A. TURZÓ-NÉMETH

*PhD Student – University of Sopron, Faculty of Economics István Széchenyi Doctoral School
(corresponding author)*

PROF. DR. LÁSZLÓ KULCSÁR

Director of the Velence Lake Research and Development Institute – Kodolányi University

A Velencei-tó az elmúlt évtizedekben a kerékpárosok egyik meghatározó célpontja lett Magyarországon. A kerékpárosok számát a Magyar Közút automata berendezésekkel folyamatosan méri, a kinyert adatok azonban csak a mérőhelyek előtt elhaladó kerékpárosok számát tükrözik.

Az egyetemünk munkatársai által 2025-ben végzett kerékpáros számlálás közel 20 ezer kerékpárossal rögzített információkat a Velencei-tó körüli kerékpáros turisták körében. Egyrészt fontos információkat kaptunk a kerékpáros turisták időbeni megjelenéséről, helyzetükről, másrészt még eddig nem felmért demográfiai összetételükről. Ezek az információk nagy jelentőséggel bírnak a szolgáltatást végző vállalkozások gazdasági teljesítményéről és versenyképességük megítéléséről. A térség versenyképesség-erősítésének alapvető eleme, hogy alkalmazkodik a jövőbeni kihívásokhoz és figyelembe veszi jelenlegi adatokon alapuló termékfejlesztéseket.

Előadásunk célja, hogy a felvett adatok alapján feltárjuk a kerékpárosok jelenlétének ciklikusságát, demográfiai mutatóit és hatását a Velencei-tó turisztikai versenyképességére.

A kutatás folyamán egyértelműen bebizonyosodott, hogy a férfi kerékpárosok aránya jóval meghaladja a nők és a gyereket számát, valamint az év egyes időszakában a Velencei-tó országos szinten is kiemelkedő kerékpárturisztikai forgalmat bonyolít.

Kulcsszavak: Velencei-tó, kerékpáros turizmus, versenyképesség

JEL: Z 310, L 83

⁹ E-mail: bodrogai.laszlo@kodolanyi.hu

¹⁰ E-mail: turzo-nemeth.violetta@kodolanyi.hu

¹¹ E-mail: kulcsar.laszlo@kodolanyi.hu

In 2025, a comprehensive bicycle count conducted by our university staff recorded data on nearly 20,000 cycling tourists around Lake Velence. The survey provided valuable insights into both the temporal and spatial distribution of cyclists, as well as their demographic composition – aspects that had not previously been examined in this region. These findings are highly relevant for evaluating the economic performance and competitiveness of local service providers. Strengthening the region's competitiveness requires the ability to adapt to emerging challenges and to (re)design tourism products based on up-to-date empirical data.

Our presentation aims to analyze, based on the collected data, the cyclical patterns, demographic characteristics, and the overall impact of cycling tourism on the competitiveness of Lake Velence as a tourist destination.

During the research, it was clearly proven that the proportion of male cyclists far exceeds that of women and children, and during certain periods of the year, Lake Velence handles bicycle tourism traffic that is outstanding even on a national level.

Keywords: Lake Velence, cycling tourism, competitiveness

JEL: Z 310, L 83

II. SZEKCIÓ

**Kommunikáció és turizmus, különös tekintettel
az autonóm régiókra**

MÍTOSZTEREMTŐ VÁROSI REGÉNYEK

Myth-creating urban novels

DR. KOVÁCS LÁSZLÓ (*Kodolányi János Egyetem, főiskolai tanár*)¹²

DR. LÁSZLÓ KOVÁCS (*Kodolányi János University, college professor*)

Az irodalom képes új mítoszok megteremtésére. Az előadás bemutat olyan történetalkotási formákat, prózapoétikai eljárásokat, amelyek a hagyományos mítoszok funkcióit tovább viszik, ugyanakkor új, kortárs kontextust is teremtenek. A regény műfajára koncentrálna, német, orosz, angol és magyar példák kapcsán járjuk körül ezt a prózai műfaji jelenséget, kitérve ennek sajátosságaira és társadalmi, kulturális, sőt turisztikai „mellékhatásaira” is. Volker Kutscher Gereon Rath sorozata (Berlin), Boris Akunin Fandorin sorozata (Moszkva és Szentpétervár), James Clavell Tai-Pan és Noble House című művei (Hongkong), Kondor Vilmos Budapest noir sorozata (Budapest), Schmöltz Margit Kő kövön című regénye (Székesfehérvár) nem csak háttérként, hanem szinte főszereplőként mutatja be az adott városokat, így ezek a regények maguk is alakítják a városokról alkotott képünket, amelyek ezáltal szinte mitikus helyekké válnak, ennek számos következményével. Mindegyik bemutatott regény, vagy regénysorozat kapcsán megfigyelhető az, hogy az olvasók felkeresik a létező városokban a helyeket, ahol a fiktív cselekmény játszódik. A valóság és a fikció összeolvadása az egyik jellegzetessége a mítosznak.

KULCSZAVAK: regények, mítosz, város

JEL KÓD: Z11

Literature is capable of creating new myths. This lecture presents forms of storytelling and prose-poetic techniques that carry on the functions of traditional myths while also creating a new, contemporary context. Focusing on the novel genre, we will explore this prose genre phenomenon through German, Russian, English, and Hungarian examples, touching on its characteristics and its social, cultural, and even tourist „side effects.” Volker Kutscher’s Gereon Rath series (Berlin), Boris Akunin’s Fandorin series (Moscow and St. Petersburg), James Clavell’s Tai-Pan and Noble House (Hong Kong), Vilmos Kondor’s Budapest noir series (Budapest), Margit Schmöltz’s novel Kő kövön (Székesfehérvár) present the cities in question not only as a backdrop, but almost as protagonists, thus shaping our image of these cities, which thereby become almost mythical places, with numerous consequences. In connection with each of the novels or novel series presented, it can be observed that readers visit the places in the real cities where the fictional plot takes place. The merging of reality and fiction is one of the characteristics of myth.

KEYWORDS: novels, myth, city

JEL KÓD: Z11

¹² E-mail: kje_oktrh@kodolanyi.hu

HATÁRON TÚLI MAGYAR KÖZÖSSÉGEK TURISZTIKAI KOMMUNIKÁCIÓJA

Tourism communication of Hungarian communities beyond the borders

DR. KISS RÓBERT RICHARD

Kodolányi János Egyetem Új média és Kreatívipari Kar Dékán

DR. RÓBERT RICHARD KISS

Kodolányi János University Faculty of New Media and Creative Industries Dean

Az elmúlt tíz évben a határon túli magyar közösségek megbízásából sikerült találunk számos olyan lehetőséget, amely egy-egy konkrét település és/vagy egy egész régió számára – értelmezhető mértékű fejlesztéssel (de akár fejlesztés nélkül is) – képes volt idegenforgalmi vonzerővé tenni bizonyos, korábban kizárólag helyi jellegű attrakciókat. Ez a tanulmány azt vizsgálja, hogy milyen megállapításokra jutott évek során az ilyen irányú kutatás, és hogy az elmúlt években ezekből az ötletekből mi tudott megvalósulni, mennyiben járult hozzá a turisztikai attrakciók bővítéséhez, az arculat kialakításához, a település imázsához a tudományos vizsgálódás, az adatgyűjtés és az elemzés, valamint az ezeket követő ötletbörze, és hogyan illeszkedik bele mindez egy viszonylagos autonómiával rendelkező település és/vagy régió gazdasági modelljébe.

Gyergyószentmiklóson a település turisztikai kínálatát megismerve felfigyeltünk a gyönyörű templomokra, és azonnal meg is született a templomtúra ötlete, amelyből kifejlődött egy olyan turisztikai termék, amely meghatározott időközönként a magyar és az örmény római katolikus és az ortodox templomokat, valamint a zsinagógát mutatja be szervezett formában – minden művészi szépségüket és kulturális értéküket feltárva. A fontosabb turisztikai helyszíneken kiépült a parkolási rendszer, sőt erőteljes turisztikai szerepet kapott a Kárpátokban évszázadok óta jelen levő barna medve, amely legújabb turisztikai kommunikációinkban már nemcsak egy félelmetes erdei állat, hanem turisztikai látványosság és a találkozás vele élmény is egyben – megfigyelése természetesen csakis a kijelölt megfigyelő pontokon lehetséges, felügyelettel. Az elmúlt tíz évben sokat változott és fejlődött Gyergyószentmiklós turisztikai kommunikációja is, ami nagyban hozzájárult a település bevételeinek növeléséhez is.

Torockón kutatásainkkal azon fáradoztunk, hogy a helyi vállalkozók sikeresebbek legyenek, és jobban láthatóvá váljon termékkínálatuk. A felvidéki Szőgyénben a Hétfő kutatóintézet vezetőivel, Csité Andrással és Balázs Gáborral közösen sikerült kidolgoznunk annak a koncepcióját, hogy miként válhat egy kis közösség hagyományörző ünnepi alkalmá, a Pató Pál Napok – a Petőfi által is megverselt községi jegyző, vármegyei alszolgabíró emlékezte – olyan fesztivállá, ahol a vaskos népi humor régi világa éled újjá, és ahol autentikussága miatt még őszintén lehet mosolyogni egymás tréfás bosszantásán. A parasztolimpián például az önkormányzati dolgozók Betyárok nevű csapata nemcsak derűt váltott ki a helyiekben, hiszen vállalkozásuk közösségformáló ereje is nyilvánvaló volt. Mint amilyenek a Pathó Pál emléket őrző és bejárható helyszínek is: sírhelye a helyi temetőben, szobra, amely híven adja vissza Petőfi verses zsánerképét, a róla elnevezett utca és étterem, a Pató Pál-tál és a PatóPaleAle nevet viselő kézműves sör is. Koncepciónk tehát azt a képet kívánta tovább erősíteni, amely a falu népében is él: a ráérős uraságét, és amelynek célja a helyi értékek feltárása, megbecsülése, őrzése, népszerűsítése és a térség idegenforgalmi pozíciójának erősítése.

Az utóbbi években rendkívül sokat fejlődött Vajdaság turisztikai kommunikációja is. 2018-ban elkészült avajdasági magyar közösség idegenforgalmi fejlesztési stratégiája, 2025-ben pedig létrejött a Helló, Vajdaság! című applikáció, amely egy könnyen kezelhető, mobilbarát felületen kínál három nyelven (magyar, szerb, angol) turisztikai, kulturális és programinformációkat a régióról, miközben elősegíti az események, látnivalók és szolgáltatások gyors felfedezését is. Mindezt itt is, de az egész Kárpát-medencében több helyen is közreműködésünkkel sok mindenben segítették az úgynevezett turisztikai kommunikációs workshopok.

A vázolt kezdeményezések és eredmények meggyőződésem szerint mind a Kárpát-medence területfejlesztésének, mind pedig a turizmusfejlesztéssel és desztinációmenedzsment kialakításával kapcsolatos nemzetstratégiai prioritásoknak hangsúlyos elemei lehetnek.

JEL-kódok: L83, Z13, R19, F54

Kulcsszavak: turisztikai kommunikáció, kulturális identitás, határon túli magyar közösségek, regionális kapcsolatok, imázsépítés

Over the past decade, working on behalf of Hungarian communities beyond the borders, we have managed to identify numerous opportunities through which certain locally relevant attractions – belonging either to specific settlements or to entire regions – could, with a feasible level of development (or even without development), be transformed into remarkable tourism destinations. This study examines the conclusions drawn from research carried out in this field over the years, as well as the extent to which the ideas formulated during this process have been implemented in recent years. It also explores how scientific inquiry, data collection and analysis, followed by brainstorming sessions, have contributed to the expansion of tourism attractions, the creation of visual identities, and the strengthening of settlement image, and how all this fits into the economic model of a settlement and/or region possessing a relative degree of autonomy.

In Gheorgheni (Gyergyószentmiklós), after becoming acquainted with the local tourism supply, we identified the beauty of the town's churches and immediately conceived the idea of a "church tour." From this emerged a tourism product that, at regular intervals, presents the Hungarian and Armenian Roman Catholic churches, the Orthodox churches, and the synagogue in an organised format – revealing all their artistic beauty and cultural value. Parking systems were established at key tourism locations, and even the region's once hidden and often suppressed natural wonder, the brown bear (present in the Carpathians for centuries), has acquired a significant role in tourism communication. In our latest communication concept, the bear is no longer portrayed solely as a fearsome forest animal but also as a tourist attraction and a unique encounter experience – observed, of course, only from designated and supervised observation points. Over the past decade, the tourism communication of Gheorgheni has changed and developed significantly, contributing greatly to the town's revenue growth.

In Rimetea (Torockó), our research was aimed at supporting local entrepreneurs in becoming more successful and in enhancing the visibility of their product offerings.

In Svodín (Szőgyén), in Highland of Slovakia, working together with the Hétfa Research Group and its two managing directors, András Csité and Gábor Balázs, we developed a concept for transforming a small community's traditional commemorative event, the Pató Pál Days – celebrating the memory of the village notary and county deputy magistrate immortalised in verse by Petőfi – into a festival where the robust world of traditional folk humour is revived, and where people can genuinely smile at each other's playful teasing due to its authenticity. In the "peasant Olympics," for example, the municipal employees' team, called the "Betyárs," not only generated cheer among the locals but also clearly demonstrated strong community-building potential. So do the sites preserving the memory of Pató Pál: his grave in the local cemetery, his statue faithfully reflecting Petőfi's verse portrait, the street and restaurant bearing his name, the "Pató Pál Platter," and the craft beer called "PatóPaleAle." Our concept thus sought to reinforce the image still alive among the villagers – the leisurely gentleman – while aiming to reveal, appreciate, preserve, and promote local values and to strengthen the region's tourism position.

In recent years, the tourism communication of Vojvodina has also undergone remarkable development. In 2018, the tourism development strategy of the Hungarian community in Vojvodina was completed, and in 2025 the Hello, Vojvodina! mobile application was launched, offering tourism, cultural, and event information about the region in three languages (Hungarian, Serbian, English) through a user-friendly, mobile-optimised interface, helping users quickly discover events, attractions, and services. Tourism communication workshops have supported these efforts not only here but across the entire Carpathian Basin.

The initiatives and results outlined above, in my view, represent key elements of regional development across the Carpathian Basin, as well as of the national strategic priorities for National Policy concerning tourism development and destination management.

JEL Codes: L83, Z13, R19, F54

Keywords: tourism communication, cultural identity, Hungarian communities beyond the borders, regional relations, image building

VÁROSI TEREK ÚJ MEGVILÁGÍTÁSBAN: A FÉNY SZEREPE A VÁROSI IMÁZSBAN

Urban spaces in a new light: the role of light in the urban image

DR. N. KOVÁCS TÍMEA *őiskolai tanár – KJE Kulturális Menedzsment Tanszék*

TÍMEA N. KOVÁCS *College professor – KJE Department of Cultural Management*

A városok legfiatalabb „építőanyagainak” egyike a fény. Lényegében a 19. század vége, a 20. század első évtizedei óta „építkeznek” a városok a fény segítségével.

Előadásomban Budapest példáján szeretném szemléltetni, hogyan alakult át a város imázsa a megvilágítások hatására, miképpen csapódott és csapódik le a technológiai természetű modernizáció a városi terek fizikai megjelenésében.

A fénygazda(g)ság az urbanizáció egy fontos fokmérőjévé vált, ugyanakkor a városi terek megváltozása csupán egyik oldala a jelenségnek, a városi élet, a városlakók viselkedésének, a városi kultúrának az új formái, azaz a „belső urbanizáció” az, ami ezt a fejlődést teljessé teszi. Éppen ez a kettősség: a fény, mint technikai, illetve mint társadalmi, kulturális eszköz áll elemzésem központjában.

Arra törekszem, hogy egy rövid történeti áttekintés mellett a városnak elsősorban a jelenkori „fényviszonyait” elemezzem. Milyen új jelentéseket kaptak a fővárosban az elmúlt másfél-két évtizedben a meg- és kivilágított épületek? Hol a helye a városi szimbolikus gazdaságában a fényfestésnek, az ünnepi kivilágításoknak, a fényjátékoknak és a fényünnepeknek? Miként definiálja ma magát Budapest, mint éjszakai város?

Kulcsszavak: fény, urbanizáció, városi imázs, Budapest

Light is one of the newest „building materials” of cities. Essentially, cities have been „built” with the help of light since the end of the 19th century and the early 20th century.

In my presentation, I would like to use the example of Budapest to illustrate how the city’s image has been transformed by lighting and how technological modernization has, and continues to, impact the physical appearance of urban spaces.

Light management has become an important measure of urbanization, but the transformation of urban spaces is only one side of the phenomenon; urban life, the behaviour of city dwellers, and new forms of urban culture, i.e., „internal urbanization”, are what complete this development. It is precisely this duality – light as a technical tool and as a social and cultural tool – that is at the centre of my analysis.

In addition to a brief historical overview, I aim to analyse the city’s current „light conditions”. What new meanings have been acquired by buildings acquired in the capital over the past decade and a half? Where do light painting, festive illuminations, light shows, and light festivals fit into the symbolic economy of the city? How does Budapest define itself today as a city of nightlife?

Keywords: light, urbanisation, urban image, Budapest

SZEKSZÁRD EGYEDI TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS ÉRTÉKEI MINT A FENNTARTHATÓ TURIZMUSFEJLESZTÉS ERŐFORRÁSAI

*Unique natural and cultural values of Szekszárd as resources
for sustainable tourism development*

DR. SZALAI KATALIN

egyetemi docens, Turizmus Tanszék, KJE – Associate Professor, Tourism Department, KU¹³

A kutatás célkitűzése, hogy feltárja melyek azok a természeti és kulturális értékek Szekszárdon, amelyek egyediségükkel a fenntartható turizmusfejlesztés (potenciális) vonzerőiként értelmezhetők. Tolna vármegye székhelyének természeti és kulturális öröksége egyaránt változatos, sokszínű. A statisztikák szerint azonban 2021 óta enyhén csökkennek a vendégéjszakaszámok a városban (KSH 2025), és a térség a Magyar Turisztikai Ügynökség desztinációs térképén is fehér foltként jelenik meg (MTÜ 2020). Szekszárd turisztikai potenciálja nagyobb, mint amire jelenleg épül. Az erőforrások sokféleségének és egyedi jellemzőinek vizsgálatához alkalmazott szekunder módszerek a szakirodalmi feldolgozás, a dokumentumelemzés és az elérhető statisztikai adatok értékelése volt. Ez a vonzerők feltérképezésével és rendszerezésével, valamint terepi megfigyelésekkel és fotódokumentációval egészül ki. Az elsődleges eredmények alátámasztják, hogy Szekszárd rendelkezik olyan egyedi értékekkel, amelyek által a fenntarthatóság szempontjainak megfelelő lassú turisztikai desztinációvá válhat a város és környéke. A természeti és kulturális értékek megőrzését és fenntartható hasznosítását ötvöző integrált fejlesztési megközelítés hozzájárulhat a város környezeti, társadalmi és gazdasági jólétéhez, amiben a helyi közösségek bevonása és az értékalapú megközelítés kulcsszerepet játszanak.

Kulcsszavak: Szekszárd, turizmus, egyediség, érték, fenntarthatóság.

JEL KÓD: Sustainability (Q010), sustainable regional development (Q010), regional environment (R110), urban rural (R110), regional development (R110)

The aim of this research is to identify the natural and cultural values in Szekszárd that, due to their uniqueness, can be interpreted as (potential) attractions for sustainable tourism development. The natural and cultural heritage of the seat of Tolna County is diverse and varied. However, according to statistics, the number of guest nights in the city has been slightly decreasing since 2021 (KSH 2025), and the region appears as a blank spot on the destination map of the Hungarian Tourism Agency (MTÜ 2020). Szekszárd's tourism potential is greater than what it is currently built upon. The secondary methods used to examine the diversity and unique characteristics of the resources were literature review, document analysis, and evaluation of available statistical data. This is complemented by mapping and systematizing attractions, as well as field observations and photo documentation. The preliminary results confirm that Szekszárd has unique values that could make the city and its surroundings a slow tourism destination in line with sustainability principles. An integrated development approach that combines the preservation and sustainable use of natural and cultural values can contribute to the environmental, social, and economic well-being of the city, in which the involvement of local communities and a value-based approach play a key role.

Keywords: Szekszárd, tourism, uniqueness, value, sustainability.

JEL KÓD: Sustainability (Q010), sustainable regional development (Q010), regional environment (R110), urban rural (R110), regional development (R110)

¹³ E-mail: szalai.katalin@kodolanyi.hu

A FESZTIVALIZÁCIÓ MINT TURIZMUSKOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZ A PERIFÉRIÁKON

Festivalization as a tool for tourism communication in peripheral areas

PUSZTAI BERTALAN

DSc, tanszékvezető egyetemi tanár – Szegedi Tudományegyetem¹⁴

Az előadás az európai perifériák több pontján végzett empirikus kutatás nyomán amellett érvel, hogy e lokalitások kulturális alapú fesztiváljai – egyéb, másutt már részletesen tárgyalt funkcióik mellett – kulcsfontosságú turizmuskommunikációs eszközök is. Érvelésünk szerint a modern városi utazó a távoli kultúrákba vagy a saját társadalmának perifériáira vezető útjain az autentikus, változatlan és romlatlan világot keresi. Az európai perifériák ilyen, erőforrás-hiányos településein gyorsan és olcsón létrehozhatóak olyan közösségi fesztiválok, amelyek segíthetik e lokalitások megjelenését a turisztikai piacon. A rurális közösségi fesztiválok a helyi kulturális erőforrásokat hozzák létre vagy egzotizálják. A fesztivál kommunikációs szerepének feltárását nagyban segíti, ha a turisztikai attrakció jelentésének létrehozását feltáró turizmussemiotikai modellt alkalmazzuk. Ez pontosan rámutat, hogy a turisztikai attrakcióknak nincs önmagukban hordozott jelentésük: mi töltjük meg helyeket, tárgyakat, eseményeket jelentéssel, aminek nyomán válnak attrakcióvá. Egy helyi fesztivál így e jelentésfeltöltés során nyeri el azokat a tartalmakat, amelyeket a helyi elitek a lokalitásról általa kommunikálni szeretnének. Identifikáló és imázsalkotó szerepük nyomán sűrített módon kommunikálják e jelentéseket.

Kulcsszavak: fesztivalizáció, turizmuskommunikáció, rurális turizmus, autentikusság, turizmussemiotika

Jel-kódok: Z18, Z32

Based on empirical research conducted at several locations on the European periphery, the author argues that cultural festivals in these localities are key tools for tourism communication, in addition to their other functions, which have already been discussed in detail elsewhere. We argue that modern urban travelers seek an authentic, unchanging, and unspoiled world on their journeys to distant cultures or to the peripheries of their own societies. In such resource-poor settlements on the periphery of Europe, community festivals can be created quickly and cheaply to help these localities appear on the tourism market. Rural community festivals create or exoticize local cultural resources. The communication role of festivals can be explored more effectively by applying a tourism semiotics model that reveals the creation of meaning in tourist attractions. This clearly shows that tourist attractions do not have any inherent meaning: we fill places, objects, and events with meaning, which then turns them into attractions. In this way, a local festival acquires the content that the local elites want to communicate about the locality through this process of filling it with meaning. Due to their identifying and image-building role, they communicate these meanings in a condensed form.

Keywords: festivalization, tourism communication, rural tourism, authenticity, tourism semiotics

JEL: Z18, Z32

¹⁴ E-mail: bpustai@media.u-szeged.hu

**FILMES HELYSZÍNEK ÉS TURISZTIKAI ÉLMÉNYEK:
FEJÉR VÁRMEGYE VONZEREJE**

Film locations and tourist experiences: The attraction of Fejér County

DR. TÓTH TÍMEA ZSÓFIA *Kodolányi János Egyetem – egyetemi adjunktus¹⁵*

TÍMEA ZSÓFIA TÓTH PHD *Kodolányi János University – assistant professor*

Az elmúlt években a filmturizmus egyre fontosabb szerepet játszik a kulturális turizmusban, és Fejér vármegye gazdag történelmi, épített és természeti öröksége ideális háttérrel nyújt a filmes helyszínekhez kapcsolódó turisztikai élményekhez. Jelen tanulmány célja, hogy feltérképezze, miként kapcsolódnak a megyei helyszínek magyar és nemzetközi filmprodukciókhoz és milyen hatást gyakorolnak ezek a kapcsolódások a turisztikai kínálatra és a térség vonzerejére. Kiemelt vizsgálati területek a következők: a filmes helyszínek földrajzi elhelyezkedése és turisztikai potenciálja, a filmfesztiválok és közösségi események szerepe a látogatószám növelésében, valamint a helyi kulturális örökséghez fűződő kapcsolatok erősítése.

A tanulmány több perspektívából mutatja be a vizsgált témát, köztük A Viszki (2017), a Kin-csem (2017) és a Napszállta (2018) című filmeket, valamint a helyi kastélyokat, városrészeket és természeti helyszíneket, amelyek a filmipar számára inspiráló háttérrel nyújtanak. A módszertan kizárólag szekunder adatokra épül: filmes archívumok, sajtóanyagok, helyi és országos turisztikai statisztikák, valamint filmfesztiválok és kulturális események dokumentumainak elemzésére.

Az elemzés eredményei rámutatnak, hogy a filmturizmus nemcsak gazdasági tényező, hanem kulturális erőforrás is, amely újraértelmezi a térség örökségét, növeli a látogatói élményt, és hozzájárul a fenntartható turizmusfejlesztéshez. A tanulmány hangsúlyozza a kreatív iparágak, a kulturális örökség és a turizmus integrált szerepét a regionális stratégiákban, valamint a filmturizmus lehetőségeit Fejér vármegye vonzerejének erősítésében.

Kulcsszavak: filmturizmus, kulturális örökség, turisztikai vonzerő, kreatív iparágak, regionális fejlesztés

JEL kódok: Z32, Z11, R58, L83, O18

¹⁵ E-mail: toth.timea.zsografia@kodolanyi.hu

In recent years, film tourism has gained increasing importance within the field of cultural tourism, and Fejér County's rich historical, architectural, and natural heritage provides an ideal setting for tourism experiences linked to film locations. The aim of this study is to explore how local sites in the county are connected to Hungarian and international film productions and to examine the impact of these connections on the tourism offer and the overall attractiveness of the region. Key areas of analysis include the geographical distribution and tourism potential of film locations, the role of film festivals and community events in increasing visitor numbers, and the strengthening of ties to local cultural heritage.

The study approaches the topic from multiple perspectives, including the analysis of films such as *The Whiskey Bandit* (2017), *Kincsem: Bet on Revenge* (2017), and *Sunset* (2018), as well as local castles, urban districts, and natural sites that provide inspiring backdrops for the film industry. The research is based exclusively on secondary data, including film archives, press materials, local and national tourism statistics, and documentation from film festivals and cultural events.

The findings reveal that film tourism is not only an economic factor but also a cultural resource that reinterprets regional heritage, enhances visitor experience, and contributes to sustainable tourism development. The study highlights the integrated role of the creative industries, cultural heritage, and tourism in regional development strategies, as well as the potential of film tourism to strengthen the attractiveness of Fejér County.

Keywords: film tourism, cultural heritage, tourism attractiveness, creative industries, regional development

JEL codes: Z32, Z11, R58, L83, O18

TEMETŐK MINT TURISZTIKAI ÖRÖKSÉGHELYSZÍNEK MAGYARORSZÁGON: LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK

Cemeteries as cultural and heritage tourism sites in Hungary: opportunities and challenges

DR. RÁTZ TAMARA *Kodolányi János Egyetem – Tanszékvezető főiskolai tanár¹⁶*

DR. TAMARA RÁTZ *Kodolányi János University – Head of Department, College Professor*

Az előadás a temetők mint alulértékelt potenciális vonzerők szerepét vizsgálja a turisztikai desztinációk megítélésére és imázsára vonatkozóan. Attrakcióként tekintve a temetőkre kulcsfontosságú feltételnek tekinthető a megfelelő karbantartás, a promóció és az interpretációs tevékenység. A temetők különösen vonzóak lehetnek a lassú turizmus kontextusában, mivel reflektív és edukatív élményt nyújtanak a látogatóknak. Bár a sírkertek elsősorban a belföldi látogatók számára vonzóak, akik számára ismerősek az eltemetett történelmi személyek, a temetők egyedülálló potenciállal rendelkeznek azzal kapcsolatban is, hogy bővítsék a külföldi látogatók ismereteit egy adott desztinációra vonatkozóan. Az elhunytak személyes történeteinek keresztül a látogatók betekintést nyerhetnek egy hely kulturális, művészeti és történelmi örökségébe, ezáltal gazdagítva a desztináció általános képét. A kutatás kvalitatív módszertant (személyes megfigyelés, netnográfiai elemzés) alkalmaz annak érdekében, hogy feltárja a temetők látogatói élményre gyakorolt lehetséges hatásait, valamint hozzájárulásukat Magyarország turisztikai célpontként való megítéléséhez. Az előadás hangsúlyozza a temetők stratégiai irányításának és promóciójának szükségességét ahhoz, hogy jelentős kulturális és történelmi nevezetességgé teljes mértékben kiaknázhassák a turizmusban rejlő potenciáljukat.

Kulcsszavak: temető, attrakció, turisztikai erőforrás, Magyarország

JEL kód: L83, Z32, R11

The paper explores the underappreciated role of cemeteries as potential tourist attractions that contribute significantly to the perception and image of destinations. Focusing on the conditions under which cemeteries can attract visitors, we argue that proper maintenance, promotion, and interpretative efforts are crucial. Cemeteries hold particular appeal in the context of slow tourism, providing visitors with a reflective and educational experience. While primarily attracting domestic visitors familiar with the historical figures interred, cemeteries also possess the unique potential to enhance foreign visitors' understanding of a destination. Through the personal stories of the deceased, visitors can gain insights into the cultural, artistic, and historical heritage of a place, thereby enriching their overall perception and appreciation of the destination. The research uses qualitative methodologies (personal observation, netnographic analysis) to explore the potential impact of Hungarian cemeteries on visitors' experiences, as well as their contribution to the Hungary's perception as a tourist destination. The paper underscores the need for strategic management and promotion of cemeteries to fully realize their potential as significant cultural and historical landmarks in tourism.

Key words: cemetery, attraction, tourist resource, Hungary

JEL codes: L83, Z32, R11

¹⁶ tratz@kodolanyi.hu

III. SZEKCIÓ

A regionális kihívások társadalmi-gazdasági aspektusai

A NÉPESSÉG VÁLTOZÁSAI ÉS AZOK HATÁSAI AZ EURÓPAI UNIÓBAN: IDŐSBARÁT VÁROSOK

Demographic changes and their impacts in the European Union: age-friendly cities

LŐRINCZNÉ DR. HABIL. BENCZE EDIT, PHD

főiskolai tanár, Humántudományi Kar dékán,

Nemzetközi Tanulmányok és Történelem Tanszék tanszékvezető, Kodolányi János Egyetem¹⁷

Az Európai Unió népessége gyorsan öregszik, mely tendencia először a vidéki tereket érintette, napjainkban azonban az európai városok egyik legnagyobb kihívása. Az Eurostat szerint a 65 év feletti-ek száma 2060-ra csaknem megduplázódik, 17%-ról 30%-ra nő, a 80 év feletti-ek aránya pedig 5%-ról 12%-ra emelkedik. Ez a jelentős demográfiai változás komoly kihívás elé állítja az európai gazdaságot, a szociális és egészségügyi rendszereket és a településeket. Jelen prezentáció a kérdéskör területi dimenzióit veszi górcső alá, de elősorban a városokra fókuszál, áttekinti melyek azok a közös nevezők, amelyekkel a városoknak szembe kell nézniük, ha idősbarát városfejlesztési politika megvalósítását tűzik zászlajukra. A tanulmány kitér a területiségből fakadó sajátosságokra is, továbbá áttekinti az idősbarát városok hálózatának legfőbb komponenseit, stratégiai célkitűzéseit és eredményeit. A munka az Eurostat adatbázisára épít, elemzi az európai népesség változásait, különös tekintettel az idősödésből fakadó feladatokra és kihívásokra, s a szűkítő módszer segítségével áttekinti, hogy az általános jellemzők miként jelennek meg a városokban, hogyan tudnak az európai városok idősbarát településekké válni.

Kulcsszavak: demográfiai városok, elöregedés, idősbarát városok

The population of the European Union is ageing rapidly. First the rural areas were affected by the trend, but it is now one of the biggest challenges facing European cities. According to Eurostat, the number of people aged 65 and over will almost double by 2060, rising from 17% to 30%, while the proportion of people aged 80 and over will increase from 5% to 12%. This significant demographic change poses a serious challenge to the European economy, social and health systems, not only on the national, but also on the subnational level. This presentation examines the territorial dimensions of the issue, focusing primarily on cities, reviewing the common challenges that cities face when they commit to implementing age-friendly urban development policies. The study also addresses the specific characteristics arising from territoriality and reviews the main components, strategic objectives, and results of the network of age-friendly cities. The presentation is based on the Eurostat database, analyses European demographic changes, with particular regard to the tasks and challenges arising from aging. The narrowing method is used to review how general characteristics appear in cities and how European cities can become age-friendly settlements.

Keywords: demographic changes, ageing, age-friendly cities

JEL: I38, J11, R58

¹⁷ E-mail: lorinczne.edit@kodolanyi.hu

A V4 ORSZÁGOK GAZDASÁGPOLITIKAI PERSPEKTÍVÁJA (2025–2028)

M. Péter Takács: Economic-policy Perspectives of the V4 Countries (2025–2028)

M. TAKÁCS PÉTER

*Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, Doktorjelölt,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Hadtudományi- és Honvédtisztképző Kar,
Hadtudományi Doktori Iskola, másodéves doktorandusz hallgató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem,
Jog-és Államtudományi Kar, Master of Business Administration MBA MA szakos másodéves hallgató,
Széchenyi István Egyetem, AUDI Hungária Járműmérnöki Kar, Harc-és páncélozott jármű szakmérnök/
szakember szakirányú továbbképzés, Nemzeti Közszerológálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet,
Államháztartási gazdálkodás és ellenőrzés szakirányú továbbképzés¹⁸*

A tanulmány célja a Visegrádi Négyek (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) gazdaságpolitikai kilátásainak feltérképezése a 2025–2028 közötti időszakra. A vizsgálat középpontjában az inflációs folyamatok, a fiskális mozgástér, a monetáris politika alkalmazkodása, valamint az energia- és zöldátmenet gazdasági hatásai állnak. A kutatás a nemzetközi előrejelzések (EU, OECD, IMF) összevetésén, valamint komparatív makrogazdasági és szakpolitikai elemzésen alapul. Az eredmények szerint a V4-országokban a növekedés 2025–2026-ban mérsékelt marad, míg az infláció csökkenése fokozatos és országonként eltérő lesz. A fiskális politikát a megnövekedett védelmi és energia-beruházási igények terhelik, ugyanakkor ezek középtávon strukturális növekedési potenciált hordoznak. Az energiabiztonság javítása és a zöld átállás megvalósítása regionális koordinációt és célzott befektetési politikát igényel. Következtetésként a tanulmány kiemeli a fiskális fegyelem és a fejlesztésorientált beruházások közötti egyensúly fontosságát, valamint a V4-ek közötti együttműködés erősítését a fenntartható növekedés érdekében.

Kulcsszavak: Visegrádi országok, infláció, fiskális politika, energiaátmenet, regionális együttműködés

The study aims to assess the economic-policy outlook of the Visegrád Four (Czechia, Poland, Hungary, Slovakia) for the 2025–2028 period. It focuses on inflation dynamics, fiscal space, monetary policy adjustments, and the economic implications of the green and energy transition. The analysis combines international forecasts (EU, OECD, IMF) with comparative macroeconomic and policy assessment. Results indicate that growth across the V4 will remain moderate through 2025–2026, while inflation will decline gradually but unevenly across countries. Fiscal policies are constrained by increased defence and energy-investment needs, which, although burdensome in the short term, create structural growth potential in the medium term. Enhancing energy security and implementing the green transition require regional coordination and targeted investment policies. The study concludes that balancing fiscal discipline with development-oriented spending, alongside stronger V4 cooperation, will be essential to ensure sustainable economic growth in the coming years.

Keywords: Visegrád Four, inflation, fiscal policy, energy transition, regional cooperation

¹⁸ E-mail: eltetaki@vipmail.hu, ORCID: 0000-0002-6284-6744

VÁROSTÉRSÉGI FOLYAMATOK ÉRTÉKELÉSE EGYES DEMOGRÁFIAI TÉNYEZŐK ALAPJÁN FEJÉR VÁRMEGYÉBEN

Evaluation of urban processes based on certain demographic factors in Fejér County

RUFF TAMÁS

*Szociális munka szakigazgató (Director of Social Work) Kodolányi János Egyetem
(Kodolányi János University), PhD hallgató (PhD student) Soproni Egyetem, Széchenyi István
Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (University of Sopron, István Széchenyi
Economics and Management Doctoral School)*

Az urbanizáció az első ipari forradalom hatására került a különböző tudományágak fókuszába. A folyamat gazdasági és infrastrukturális vetülete mellett jelentős a társadalmi-demográfiai dimenziója is. A rendszerváltást követően a demokratikus hatalmi berendezkedésnek köszönhetően Magyarországon a településfejlesztésben új szempontok és elképzelések jelentek meg, amelyeket a rendelkezésre álló hazai és európai uniós források is nagymértékben meghatároztak, de nem szabad figyelmen kívül hagyni a társadalmi és gazdasági szempontokat sem. Előadásomban az ezredforduló után Fejér vármegyében zajló egyes társadalmi-gazdasági folyamatokat mutatom be statisztikai adatok és a legutóbbi két népszámlálás eredményeinek segítségével. Elemzem a foglalkoztatással, népességszámmal és migrációval kapcsolatos trendeket. A vármegye a belföldi vándorlás szempontjából frekvenciát területté számít, különösen is a fővároshoz közeli járások népességszáma emelkedett az elmúlt időszakban, míg a távolabbi járásokban csökkenés tapasztalható, illetve egyes kisvárosok új mikrotérségi központként jelentek meg. Az ingázással kapcsolatos adatok elemzésével jól beazonosíthatóvá váltak azok a települések, amelyek munkaerőpiaci szempontból meghatározók a vármegyén belül. A fenti folyamatok figyelembevétele nélkülözhetetlen a jövőbeli területfejlesztési feladatok szempontjából.

Kulcsszavak: migráció, urbanizáció, Fejér vármegye

JEL-kódok: O15, O18

Urbanization became the focus of various scientific disciplines as a result of the first industrial revolution. In addition to its economic and infrastructural implications, the process also has a significant socio-demographic dimension. After the change of regime, thanks to the democratic system of government, new perspectives and ideas emerged in Hungary in the field of urban development, which were largely determined by the available domestic and European Union resources, but social and economic aspects should not be ignored either. In my presentation, I discuss certain socio-economic processes taking place in Fejér County since the turn of the millennium, using statistical data and the results of the last two censuses. I analyze trends related to employment, population, and migration. The county is a frequent destination for internal migration, with the population of districts close to the capital increasing in recent years, while more distant districts have seen a decline, and some small towns have emerged as new micro-regional centers. By analyzing commuting data, it has become possible to clearly identify the settlements that are decisive for the labor market within the county. It is essential to take the above processes into account when considering future regional development tasks.

Keywords: migration, urbanization, Fejér County

JEL-kódok: O15, O18

**ELIGAZODÁS A TÖBBSZINTŰ KÖRNYEZETI KORMÁNYZÁSBAN:
VÁLLALATI FENNTARTHATÓSÁG MEGVALÓSÍTÁSA A MAGYAR
AGRÁR-ÉLELMISZERIPARI SEKTOR ÁTALAKULÁSÁBAN**

*Navigating Multi-Level Environmental Governance: Implementing Corporate Sustainability in
the Transformation of the Hungarian Agri-Food Sector*

BEDŐ DÁNIEL KRISTÓF

Kodolányi János Egyetem, Oktató – Kodolányi János University, Teacher¹⁹

Jelen tanulmány a vállalati környezetvédelmi irányítás összetettségét vizsgálja a Bonafarmon belül, amely egy vezető magyar agrár-élelmiszeripari vállalat. A kutatás a Többszintű Kormányzás (MLG) keretrendszerén belül elemzi, hogy a vállalat miként egyensúlyozza az EU-szintű fenntarthatósági irányelvek, a nemzeti agrárpolitikák és a helyi működési realitások közötti feszültségeket a magyar agrár-élelmiszeripari szektor átalakulása kontextusában. Módszertanilag a kutatás egy mélyreható esettanulmányra épül, amely vegyes módszertani megközelítést alkalmazott, beleértve félig strukturált interjúkat, dokumentumelemzést és helyszíni megfigyeléseket. A kutatás feltárja a Bonafarm három fő operatív szegmensének (takarmánygyártás, sertésenyésztés, szarvasmarha-tenyésztés) kihívásait és stratégiai válaszait. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy a Bonafarm pragmatikus, adaptív stratégiát alkalmaz, amely ötvözi az I. típusú (hierarchikus) és a II. típusú (hálózatos) MLG elemeit a gazdasági életképesség, a környezeti fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás közötti egyensúly megteremtésére. A tanulmány következtetései gyakorlati javaslatokat fogalmaznak meg a vállalati fenntarthatóság növelésére az agrár-élelmiszeripari szektorban.

Kulcsszavak: Vállalati környezetirányítás, fenntarthatóság, agrár-élelmiszeripari ágazat, többszintű kormányzás, Bonafarm

JEL-kódok: Q18, Q56, M14, L21

This study examines the complexity of corporate environmental management within Bonafarm, a leading Hungarian agri-food company. The research, framed by the Multi-Level Governance (MLG) framework, analyzes how the company balances tensions between EU-level sustainability directives, national agricultural policies, and local operational realities in the context of the transforming Hungarian agri-food sector. Methodologically, the research is based on an in-depth case study, employing a mixed-methods approach including semi-structured interviews, document analysis, and on-site observations. The study reveals the challenges and strategic responses of Bonafarm's three main operational segments (feed production, pig farming, cattle breeding). The results highlight that Bonafarm employs a pragmatic, adaptive strategy that combines elements of Type I (hierarchical) and Type II (networked) MLG to achieve a balance between economic viability, environmental sustainability, and social responsibility. The study's conclusions provide practical recommendations for enhancing corporate sustainability in the agri-food sector.

Keywords: Corporate Environmental Management, Sustainability, Agri-Food Sector, Multi-Level Governance, Bonafarm

JEL Codes: Q18, Q56, M14, L21

¹⁹ E-mail: bedo.daniel.kristof@kodolanyi.hu

A VELENCEI – TÓ TÉRSÉGÉNEK HUMÁNERŐFORRÁS – FEJLESZTÉS STRATÉGIÁJA

Human resource development strategy of the Lake Velence region

PAJTÓK-VIZSOLYI JÚLIA

egyetemi oktató, Kodolányi János Egyetem²⁰

A Velencei – tó humánerőforrás fejlesztési stratégiája nem csupán gazdaságfejlesztési, hanem társadalmi kérdés is, hiszen az egész térség fejlődése az ott élő és ott dolgozó embereken múlik. Előadásom célja, hogy bemutassam a jelenleg fennálló problémákat, illetve, hogy megoldási lehetőségeket vázoljak fel. Kitérek a jelenlegi, nem megfelelően összehangolt humánerőforrás stratégiára és megvilágítom, hogy nem elsősorban az infrastruktúra fejlesztése hozza meg az elvárt fejlődést, hanem az emberek, ugyanis, ha nincs elég képzett munkaerő, elmarad a gazdasági növekedés. A Velencei-tó kiváló elhelyezkedése és természeti adottságai kiváló alap arra, hogy a most meglévő elsősorban turizmus és vendéglátás iparág még jobban szárnyaljon. Habár a régió sok ember állandó lakóhelyeül is szolgál, sőt egyre többen költöznek a térségbe, mégis kevés a helyben dolgozók aránya, vagyis a gazdasági kihasználtság alacsony a humánerőforrás tekintetében. A helyi vállalkozók, ennek ellenére munkaerőhiányra panaszkodnak. A magas ingázás gyengíti a helyi munkaerőpiac stabilitását, a fluktuáció pedig a minőség rovására megy. Fontos feladat a munkaerő bevonása, megtartása, fejlesztése, a szezonális foglalkoztatás kezelése. Fontosnak tartanám egy regionális HR központ létrehozását, képzési és kompetenciafejlesztő programok indítását, partnerségi rendszerek kialakítását, melyek elősegíthetnék a Velence – tavi térség HR tekintetben történő fejlesztését.

Kulcsszavak: humánerőforrás, gazdaságfejlesztés, munkaerőhiány, munkaerőpiac, képzés, kompetenciafejlesztés, partnerség

The human resource development strategy of Lake Velence is not only an economic development issue, but also a social issue, since the development of the entire region depends on the people living and working there. The aim of my presentation is to present the current problems and to outline possible solutions. I will address the current, inadequately coordinated human resource strategy and explain that it is not primarily the development of infrastructure that brings the expected development, but people, because if there is not enough qualified labor, economic growth will be delayed. The excellent location and natural features of Lake Velence are an excellent basis for the existing industry, primarily tourism and hospitality, to soar even further. Although the region serves as a permanent residence for many people, and more and more people are moving to the region, the proportion of local workers is still low, meaning that economic utilization is low in terms of human resources. Local entrepreneurs nevertheless complain about a labor shortage. High commuting weakens the stability of the local labor market, and fluctuation is detrimental to quality. An important task is to attract, retain, and develop the workforce, and to manage seasonal employment. I would consider it important to establish a regional HR center, launch training and competency development programs, and establish partnership systems that could facilitate the development of the Venice – Lake Garda region in terms of HR.

Keywords: human resources, economic development, labor shortage, labor market, training, competence development, partnership

²⁰ E-mail: vizsolyi.julia@kodolanyi.hu

**KIVÁLTHATÓK-E AZONNAL AZ LLM ÜGYNÖKÖK ÁLTAL
TERÜLET/TÉRSÉG/VIDÉK-FEJLESZTÉSI EMBERI SZAKÉRTŐI
MUNKAKÖRÖK?**

Can LLM agents immediately replace human resource specialist jobs in area/region/rural development?

PITLIK LÁSZLÓ, PHD

Informatika Tanszék, tanszékegyetemes²¹ – Kodolányi János Egyetem

LÁSZLÓ PITLIK, PHD

Department of Computer Sciences, head of department – Kodolányi University

Előzmények: A nagy nyelvi modellek különböző megvalósulási formái mára már quasi közismertek (vö. chatGPT, COPILOT). A legutóbbi két esettanulmány egyike a filmes szakmát érinti: https://miau.my-x.hu/miau/325/copilot_filmhelyszin_ajanlo_robot_tesztes.docx, míg a másik egy eleve számos korábbi tanulmányt összefogó mű a jogászai tevékenységek kiváltásáról, minőségbiztosításáról: <https://miau.my-x.hu/miau2009/index.php3?x=e0&string=kontinent%C3%A1lis.jog>

Célok: Jelen tanulmány és előadás célja annak demonstrálása, hogy a jelenlegi szómágikus, intuitív munkahelyi gyakorlat az emberi asszociációs képességeket két irányba tereli: egyrészt a zseniális teljesítmények felé, mint a történelemben kis mértékben, de nagyon meghatározó módon (vö. pl. Platói idea hatása a mesterséges intelligenciákra a JÓ fogalmának középpontba állításán keresztül: pl. https://youtube.com/shorts/AjSx-9nrIs4?si=oBEX_IJSs7MLDS7w, másrészt azonban az etikátlan és szakmaiatlan lustaság irányába, amikor a magát szakértőnek tituláló ember (az LLM megoldásokat évszázadokkal megelőzve) csak úgy csinál, mintha csinálna valamit, de közben semmi más nem tesz, mint valószínű, de alacsony minőségű asszociációkat puffogat, s egyben sajnos megtermeli ezzel az LLM tanításának alapadatait. Az LLM léte tehát a kisbetűs ember tevékenységének tükörképeként is felfogható, amikor még/ már nem hallucinál, de még sem hoz létre érdeműt. Miért is tenné, ha a kisbetűs emberek adatmintái elnyomják az Emberekéit. A tanulmány célja a Krasznahorkai által is kiemelt gondolat: az ember ráébresztése arra, hogy az embert, mint kockázati tényezőt illik értelmezni a tömeges, rendszerszintű emberi butaság, lustaság miatt...

Kulcsszavak: módszertan, adaptáció, objektivitás, adat-vezéreltség

JEL: R5 O1 J6 I3

²¹ E-mail: pitlik.laszlo@kodolanyi.hu

History: The various implementations of large language models are now quasi-common knowledge (cf. chatGPT, COPILOT). One of the two latest case studies concerns the film industry: https://miau.my-x.hu/miau/325/copilot_filmhelyszin_ajanlo_robot_tesztelés.docx, while the other is a work that brings together several previous studies on the replacement and quality assurance of legal activities: <https://miau.my-x.hu/miau2009/index.php3?x=e0&string=kontinent%C3%A1lis.jog>

Objectives: The aim of this study and presentation is to demonstrate that the current magic-of-words, intuitive workplace practice directs human association abilities in two directions: on the one hand, towards brilliant achievements, as in history to a small extent, but in a very decisive way (cf. e.g. the impact of Plato's idea on artificial intelligences through the focus on the concept of GOOD: e.g. https://youtube.com/shorts/AjSx-9nrIs4?si=oBEX_IJSs7MLDS7w, but on the other hand, towards unethical and unprofessional laziness, when the person calling himself an expert (preceding LLM solutions by centuries) only acts as if he is doing something, but in the meantime he does nothing but puff up probable, but low-quality associations, and at the same time unfortunately produces the basic data of the LLM teaching. The existence of LLM can therefore be understood as a mirror image of the activity of the lowercase person, when he is not hallucinating yet/anymore, but he is not creating anything substantial either. Why would he do it if the data patterns of the lowercase people suppress those of the People. The aim of the study is the idea also highlighted by Krasznahorkai: to make people realize that people should be interpreted as a risk factor due to the massive, systemic human stupidity and laziness...

Keywords: methodology, adaptation, objectivity, data-driven

JEL: R5 O1 J6 I3

A MAGYAR HONVÉDSÉG TARTALÉKOS RENDSZERÉNEK TÁRSADALMI BEÁGYAZOTTSÁGA ÉS BIZALMI DIMENZIÓI

*The Social Embeddedness and Trust Dimensions of the Reserve System
of the Hungarian Defence Forces*

DR. TAKÁCS ISTVÁN

Nemzeti Köszolgálati Egyetem – Hadtudományi Doktori Iskola – Doktorandusz²²

A Magyar Honvédség és annak tartalékos komponense kulcsszerepet tölt be a nemzet biztonságának és védelmének biztosításában, valamint a társadalmi stabilitás erősítésében. A tanulmány középpontjában a honvédség és a civil társadalom közötti bizalmi kapcsolatok állnak, különös tekintettel a történeti hagyományokra, a korszerű biztonságpolitikai környezet kihívásaira és a társadalmi elvárásokra. A kutatás interdiszciplináris megközelítést alkalmaz, a hadtudomány, közgazdaságtan és szociológia alapfogalmain keresztül vizsgálva az egyén és az intézmények közötti kölcsönhatásokat.

A bizalom négy alappillére – transzparencia, szakmai kompetencia, szolidaritás és közösségi kapcsolatok – mentén elemezzük a honvédség társadalmi beágyazottságát, feltárva a modern biztonsági kihívásokból fakadó kockázatokat és lehetőségeket. A tanulmány kiemeli, hogy a demokratikus értékekre épülő, átlátható honvédelmi rendszer és a lakossági bizalom erősítése elengedhetetlen a nemzeti védelem hatékonyságának növeléséhez. A társadalmi tőke szemszögéből értelmezve a bizalom és az integráció kulcsfontosságú tényezői a stabilitás, az együttműködés és az információáramlás fejlesztésének. A tartalékos rendszer stratégiai jelentősége abban rejlik, hogy híd képez a haderő és a civil társadalom között, elősegítve a nemzeti ellenálló képesség megerősítését és a közösségi biztonság fenntartását.

Kulcsszavak: önkéntes haderő, tartalékos rendszer, bizalom, társadalmi integráció, honvédség

The Hungarian Defence Forces (HDF) and its reserve component play a crucial role in ensuring national security and defence, while also strengthening social stability. This study focuses on the trust-based relationship between the military and civil society, with special attention to historical traditions, the challenges of the modern security environment, and evolving societal expectations. Adopting an interdisciplinary approach, the research examines the interactions between individuals and institutions through the conceptual frameworks of military science, economics, and sociology. The analysis is structured around four core pillars of trust – transparency, professional competence, solidarity, and community relations – to assess the social embeddedness of the armed forces and to identify both risks and opportunities arising from contemporary security challenges. The study highlights that a transparent defence system grounded in democratic values and strengthened public trust are essential for enhancing the effectiveness of national defence. From the perspective of social capital, trust and integration are key elements in fostering stability, cooperation, and effective information flow.

The strategic importance of the reserve system lies in its ability to serve as a bridge between the military and civil society, reinforcing national resilience and maintaining collective security.

Keywords: voluntary armed forces, reserve system, trust, social integration, defence forces

²² 1018 Budapest, Hungária körút 9-11. Magyarország. E-mail cím: takacs.istvan@stud.uni-nke.hu, Tokaj-Hegyalja Egyetem, egyetemi docens. 3950 Sárospatak, Eötvös út 7. Magyarország, E-mail cím takacs.istvan@unithe.hu

KVANTUM-INSPIRÁLT HOMOGENITÁSMODELLEK A JÖVŐ TÁRSADALMI-GAZDASÁGI RENDSZEREINEK ELEMZÉSÉBEN

Quantum-Inspired Homogeneity Models in the Analysis of Future Socio-Economic Systems

VÁRADI DÁNIEL, MSc. Vállalkozásfejlesztés – Kodolányi János Egyetem²³

DÁNIEL VÁRADI, MSc. Business Development – Kodolányi University

A hagyományos társadalmi-gazdasági modellek csak korlátozottan képesek kezelni a válsághelyzetek során fellépő nemlineáris folyamatokat mint például a 2008-as pénzügyi világválság előjeleit, a COVID-19 alatt kialakult ellátási lánc sokkjait, vagy a 2022-es energiaválság inflációs divergenciáit. Ezért van szükség egy olyan modellezési eszközrendszerre, ami képes adat vezérletlen, statisztikai adatok alapján rejtett gazdasági mintázatok felismerésére.

Az előadás során bemutatott tanulmány egy kvantumfizikai analógiákon alapuló innovatív keretrendszer mutat be, amely a homogenitás dinamikáját eloszlás-alapú, többállapotú megközelítésben vizsgálja. A módszer három központi fogalomra épül: szuperpozíciós modellezés, dekoherencia-szimuláció és bifurkáció-detektálás, melyeket már az önvezető autók technológiáiban is alkalmaznak. A tanulmány empirikus alapját három MI-alapú homogenitásvizsgálat adja (EU Homogenitás, Mezőföld régió, Budapest és agglomerációja), melyek a COCO Y0 MI-modell módszertanra és az OAM struktúrára épülnek. Ezen kutatások eredményei szerint, a homogenitás alakulása nemlineáris, válságérzékeny és többállapotú.

A tanulmány célja egy tudományosan megalapozott, empirikusan validált eszköztár kialakítása, amely támogatja a fenntartható társadalmi-gazdasági stratégiák kidolgozását a 21. században.

Kulcsszavak: kvantum-inspirált modellezés, homogenitás, dekoherencia, bifurkáció-detektálás, COCO Y0

JEL: C63, C88, D63, O33, C15

Traditional modelling methods have shown limited capacity to capture nonlinear processes during crisis, such as early warning signs of the 2008 financial crisis, COVID-19 supply chain shocks, or European inflationary divergences after 2022 energy crisis. This highlights the need for a modelling framework capable of identifying hidden economic patterns.

To address this, the study introduces an innovative modelling framework based on quantum-physical analogies that examines homogeneity dynamics through a distribution-based, multi-state approach. The methodology builds on three core concepts: superposition modelling, decoherence simulation, and bifurcation detection, techniques are already employed in autonomous vehicle.

The empirical foundation draws on three AI-based homogeneity researches conducted at different scales (i.e., EU Homogeneity, Mezőföld region, Budapest and its agglomeration), all relying on the COCO Y0 anti-discriminatory AI model methodology and the Object-Attribute-Matrix structure. Building on these findings, the study demonstrates that homogeneity evolves in a nonlinear, crisis-sensitive, and multi-state manner over time. The aim is to develop a scientifically grounded, empirically validated, and practically applicable toolkit supporting sustainable and adaptive socio-economic strategies for the 21st century.

Keywords: quantum-inspired modelling, homogeneity, decoherence, bifurcation detection, COCO Y0

JEL: C63, C88, D63, O33, C15

²³ E-mail: varadi.daniel@kodolanyi.hu

TRANSZNACIONÁLIS HATÁSOK KOMÁROM KORAI KAPITALIZÁLÓDÁSI ÉS POLGÁROSODÁSI FOLYAMATÁBAN 1920-IG

*Transnational effects of the early capitalization and
in the process of urbanization until 1920*

DR. LŐWI ILDIKÓ

Széchenyi Egyetem Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, doktorandusz²⁴

DR. ILDIKÓ LŐWI

A Duna mentén fekvő Komárom egyike volt a legkorábbi, gazdasági és geopolitikai aspektusból is igen jelentős kikötőnek, mely helyszíne volt a koronként regnáló hatalom geostratégiai és politikai terveinek és igényeinek. A tanulmány célja 1920-ig (Trianon) a korai komáromi transznacionális jelenségek és az Európai Unió négy alapszabadsága közötti hasonlóság dilemmáinak feltárása, és a transznacionalizmus kulturális áramlatainak hatását vizsgálni, különös tekintettel a komáromi gazdasági és társadalmi struktúrák alakulására. Módszertan: a konceptualizálás, a szekunder forráselemzés, majd az operacionalizálás után a nyomtatott forráskiadványok, a levéltári anyagok és a korabeli sajtó adatainak feldolgozása és indukcióval történő elemzése után az eredmények szerint az 1920-ig a városban megjelenő korai transznacionális hatások megteremtették a modernizáció és a korai kapitalizmus, valamint a polgárosodás alapjait, és bizonyossá vált, hogy a kikötővárosban megvalósult az áruk a munkaerő, a tőke és a szolgáltatások szabad áramlása, mely az Európai Unió négy alappillére képezi. Konklúzióként levonható, hogy a korai kapitalista vonások regionális szintű fejlődést eredményeztek, melyben Komárom egy európai szintű vízi és szárazföldi kereskedelmi központtá vált.

Kulcsszavak: transznacionális hatások, európai szabadságjogok, kapitalizálódás

JEL kód: R19

Komárno, located along the Danube, was one of the earliest and, from both an economic and geopolitical perspective, very significant ports, serving as a site for the geostrategic and political plans and needs of the ruling power in each era. The aim of the study is to explore the dilemmas of the similarities between early Komárno transnational phenomena and the four fundamental freedoms of the European Union up to 1920 (Trianon), and to examine the impact of cultural flows of transnationalism, with particular attention to the development of Komárno's economic and social structures. Methodology: After conceptualization, secondary source analysis, and operationalization, the data from printed source publications, archival materials, and the contemporary press were processed and analyzed using induction. The results indicate that the early transnational influences that appeared in the city up to 1920 laid the foundations for modernization, early capitalism, and urbanization. It became clear that the free movement of goods, labor, capital, and services, which are the four fundamental pillars of the European Union, was realized in the port city. In summary, it can be said that early capitalist features led to regional development, in which Komárno became a European-level water and land trade center.

Keywords: transnational effects, European fundamental rights, capitalization

JEL kód: R19

²⁴ E-mail: lowiildiko@gmail.com

A CSALÁDI VÁLLALKOZÁSOK SIKERES GENERÁCIÓVÁLTÁSA

Successful generational change in family businesses

DR. HABIL. MALATYINSZKI SZILÁRD

egyetemi docens – Kodolányi János Egyetem²⁵

A kommunizmus bukását követően alapított családi vállalkozások jelentős része napjainkban generációváltás előtt áll, amelynek hátterében az alapítók egészségi állapota, motivációvesztése és a pihenés iránti igény áll. Kutatásunk célja feltárni, mely tényezők teszik a vállalkozásokat átvethetővé, mi ösztönzi a fiatal generációt az átvételre, valamint milyen feltételek biztosítják a sikeres átmenetet. Módszertanunk része volt közel 300 fő bevonásával végzett online kérdőív, valamint félig strukturált terepi interjúk olyan vállalkozókkal, akik már generációváltáson estek át vagy jelenleg is érintettek. Az eredmények arra utalnak, hogy a vállalkozások jelentős része nincs tudatában a generációváltás komplexitásának, és nem készül fel időben. A szervezeti funkciók tisztázatlansága, az egyszemélyes döntéshozatal és a strukturálatlan tudásátadás akadályozza az átmenetet. Következtetéseink szerint a sikeres generációváltáshoz évekkel korábban megkezdett, tudatos előkészítés, a fiatal utódok bevonása és a szervezeti tudás rendszerszintű átadása szükséges. Bár a mintavétel nem reprezentatív, eredményeink olyan trendeket azonosítanak, amelyek hozzájárulhatnak a családi vállalkozások értékének megőrzéséhez.

Kulcsszavak: generációváltás, családi vállalkozások, utódlástervezés, tudásátadás, szervezeti struktúra

JEL-kódok: L26, M10, M12, J24, D23

A significant proportion of family businesses established after the fall of communism are now facing a generational change, driven by the health of the founders, their loss of motivation, and their need for rest. The aim of our research is to explore the factors that make businesses transferable, what motivates the younger generation to take over, and what conditions ensure a successful transition. Our methodology included an online survey of nearly 300 people and semi-structured field interviews with entrepreneurs who have already undergone generational change or are currently involved in it. The results suggest that a significant proportion of businesses are unaware of the complexity of generational change and do not prepare for it in time. Unclear organizational functions, unilateral decision-making, and unstructured knowledge transfer hinder the transition. Our conclusions suggest that successful generational change requires conscious preparation that begins years in advance, the involvement of young successors, and the systematic transfer of organizational knowledge. Although the sample is not representative, our results identify trends that can contribute to preserving the value of family businesses.

Keywords: generational transition, family businesses, succession planning, knowledge transfer, organizational structure

JEL: L26, M10, M12, J24, D23

²⁵ E-mail: malatyinszki.szilard@kodolanyi.hu

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI
KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZOK

ABSZTRAKTFÜZET

2025